

(Политика, 21.3.2010)

Магле с Копаоника су се одавно разишле, али кључне дилеме су остале, па многи мисле да тражећи излаз из кризе и даље тумарамо у измаглици. Отуда су још упечатљиве сцене са српског Давоса кад је онако отворено демонстрирано нејединство кључних креатора економске политике око мера за ублажавање кризе. Позиви једне синдикалне централе и моћног удружења послодаваца да заједнички осмисле и трасирају пут из рецесије нису наишли на „пријем” у влади. Премијер Мирко Цветковић каже да ће његов кабинет прихватити све што се послодавци и синдикати договоре. Иначе, премијер сматра нормалним разлике у прописивању „лекова” за кризу његових најближих сарадника и државних функционера:

– Мислим да су у питању искључиво различите индивидуалне прогнозе. С једне стране, имамо модел којим се на кратак рок покушавају разрешити проблеми изазвани кризом јер, на пример, незапосленост и даље расте иако нам производња иде нагоре. Иако ће ова година по неким статистикама бити знатно боља него прошла, питање је да ли ће се у реалном животу то побољшање осетити. Имајући то у виду влада мора да се ослони на социјални аспект, да креира додатну тражњу и да помогне људима. Друга порука односи се на средњорочни концепт у коме је нужно реструктурисање фискалног приступа. Сва та мишљења нису толико удаљена ако разговарате са заступницима једних и других мишљења. И једни и други ће вам рећи исто ово што и ја – да је сада потребно изаћи с мерама непосредне помоћи, што не искључује мишљење да је на средњи рок исправнија економска политика оних других. И, обрнуто, ови који се залажу за средњорочну политику не споре да је на кратак рок она неизводљива.

Обичном човеку то је оставило утисак владе у расулу?

– Не мислим да је влада у расулу нити да је нестабилна. Ако човек гледа суштину и покуша да се склони од јавног мњења жељног сензација, видеће да је влада много стабилнија и да су њени ефекти много чвршћи и трајнији.

Не мислите ли да би људи у кризи желели да виде владу која јединствено мисли и

ради и да би то била охрабрујућа порука?

– Ова влада је стабилна и јединствена када је реч о спровођењу економске политике. Не мислим да је саветовање на Копаонику добар примерперцепције тог јединства јер тамо треба да је присутна галерија различитих мишљења. Не знам да ли је јавност то приметила, на Копаонику је био парламентарни Одбор за привреду и финансије с представницима опозиционих странака. Значи, имали смо све структуре и није лоше да се на таквом форуму чује спектар различитих мишљења.

Мени су на Копаонику, да будем искрен, фалили и синдикалци.

Један од тих синдиката заједно с пословним клубом „Привредник” тражио је и пре тог бизнис форума разговоре с владом?

– Имају разговоре, како да не. Постоји Социјално-економски савет који окупља представнике радника, послодаваца и владе. Улога владе у тој ствари је двострука, она је и послодавац и регулатор. Кад год послодавци и синдикати постигну неки договор, влада је ту даприхвати тај договор.

Али, они Вас нису позвали на социјални, него на дијалог о мерама за излазак из кризе?

– О мерама владе разговара се на различитим нивоима. Укључени су и привредници, економисти и синдикати. Настављамо да разговарамо и пратимо шта се догађа ове године и прилагођавамо наше инструменте потребама. А с великим задовољством ћемо размотрити све идеје које буду заједнички дали послодавци и синдикати.

Приметна је велика разлика у ставовима између владе и Народне банке. Веома често монетарна власт критикује владу, а још чешће предузетници позивају владу да арбитражу у њиховом сукобу с монетарном влашћу?

– Заиста не могу да разумем примедбе које монетарна власт упућује влади. Било каква критика типа „много се троши” за мене је потпуно беспредметна јер се јавна потрошња налази у оквирима предвиђеним буџетом. И то је разлог зашто не могу да разумем критику фискалне политике.

Иначе, од Нове године имам контакте с гувернером НБС, разговарамо о мерама које би увела монетарна власт. Договарали смо се о скидању обавезне резерве и о другим мерама, а то смо овде у влади разматрали још почетком фебруара. Сада је сасвим друга ситуација од оне пред Нову годину кад су из монетарне сфере стизале оптужбе да је фискална власт крива за клизање динара.

Али, кад се ја Копаонику гувернер рекао да Србији прети грчки сценарио, то изазива зебњу код обичних људи? Прети ли Србији грчки сценарио, јер и ми смо земља која живи изнад својих могућности?

– Србији апсолутно не прети грчки сценарио. Грчка је трошила више него што је могла у дужем периоду. Ми немамо тај случај. Ситуација око јавног дуга и његове контроле је потпуно јасна. Наш јавни дуг се искључиво односи на задуживање за инфраструктурне пројекте. Ми јесмо повећали јавни дуг у 2009. и он је дошао на 32 одсто. Али, заборавља се да је део јавног дуга преусмерен у резерве буџета. Дакле, постоји резерва и то су директно буџетске паре у девизама склоњене са стране. Та резерва у овом тренутку износи око пола милијарде евра. Према томе, ми смо за толико повећали дуг, али га нисмо потрошили него оставили у резерви.

Хоће ли држава ове године продати „Телеком”?

– Мислим да држава треба да настави процес приватизације јавних предузећа, поготово у областима где је конкуренција већ уведена. То је суштина јер ако држава остаје у тим гранама онда она прави највећу дисторзију тржишта. После продаје НИС-а, ми 31. децембра ове године укидамо монопол на тржишту нафте и деривата...

И биће укинут?

Телеком треба продати ове године

Пише: Мирко Цветковић
понедељак, 22 март 2010 08:06

– ... Наравно да ће бити укинут монопол на тржишту нафте...

Питам зато што се чује да руски партнер лобира да задржи монопол?

– Логично је да они то желе, али ми сигурно нећемо ићи на продужетак монопола.

Што се тиче „Телекома”, кључни помак који се догодио ове године је укидање монопола на фиксну телефонију и тиме је отворена суштинска могућност и потреба приватизације „Телекома”. Сада вршимо калкулације о моделу приватизације „Телекома”.

Да ли у те калкулације спада и дилема продавати „Телеком” у директној погодби или на тендеру?

– „Телеком” ће се продавати на тендеру. Иначе, ја сам ближи моделу да се један део „Телекома” сада прода, а други део бих задржао у државном власништву.

Сви аргументи које сам до сада чуо иду у прилог продаје „Телекома” сада, али мислим да би требало задржати један део „Телекома” ради сигурности.

Значи, мислим да би било паметно продати „Телеком” ове године.

Политичка клима у региону се покварила. Колико то утиче на инвеститоре да улажу новац у земље региона, а колико утиче на економске односе држава у региону?

– Наша политика је да желимо да сарађујемо са свим државама у региону и не желимо да правимо непријатеље него пријатеље. Ми ипак играмо конструктивну улогу и нисмо ми ти који кваримо политичку климу.

У последње време Србија је добила бољи статус на лествицама економског и државног рејтинга. Често говорим инвеститорима да су наши формални рејтинзи далеко испод реалног и често имамо ситуацију да сви који дођу, оду одавде одушевлени. Немачка делегација, на пример, отишла је одавде с феноменалним утисцима.

Мислим да је ово идеална ситуација за инвеститоре, који не верују у рејтинге, да дођу у Србију и направе одличан бизнис.

Цео процес приватизације ставља се под сумњу због неких криминалних афера и једне четвртине неуспешних приватизација. Ви сте једно време били задужени за приватизацију, какав је сада Ваш коментар?

– Веома је лоше што се читав процес приказује у негативном светлу. Када смо почели да радимо приватизацију, страни експерти су нам рекли да ће 20 до 25 одсто приватизација бити неуспешно. То ме је тада изненадило јер у моје време било је само један до два одсто неуспешних приватизација. Али, видим сада да је то много више. Штета је што се у јавности то не посматра као нешто што се морало догодити, него се блати читав процес чиме се директно заговара повратак на друштвену својину.

При оцени да ли је приватизација успешна или не треба се руководити анализама успешности пословања различитих облика својине. Сектор за бонитет даје те податке и из њих се од 2002. године види да је приватизација континуирано доприносила позитивном пословању. Да не заборавимо важан детаљ, кад је почела приватизација цела српска привреда била је у минусу. Како је време одмицало, приватни сектор је растао и стварао плусеве у пословању и 2004. године тај плус је надмашио све минусе друштвеног сектора. То је успех приватизације.

С друге стране, мислим да треба осудити све оне несавесне појединце који су приватизовали фирме а нису намеравали да се баве производњом. Тиме су урушили фирму и довели у проблем раднике.

Зар није проблем што је у том процесу било и несавесних државних институција?

– Не знам да је било несавесних, могуће је да је било неразвијених институција. Мислим да смо заборавили одакле смо кренули. Не верујем да је било несавесних институција, могуће је да је било грешака.

Ми тек сада видимо проблеме које имамо зато што смо способни да их видимо. Критикујемо Закон о јавним набавкама, а донели смо га 2004. године, ко је пре тога питао ко је с ким уговарао, продавао, трговао... Нико није имао појма. Дакле, ми се сада суочавамо с проблемима зато што смо створили институције и систем који тај проблем износи на видело. И онда се чудимо што имамо проблем. Замислимо да нема тих институција.

Мој је утисак да смо направили велики корак, а мислим да нам као народу фали оптимизам јер смо у дугом периоду имали само негативне сценарије. Тек у последње време нам се не догађају такви сценарији, али је потребно да прође време да би народ стекао самопоуздање.

Анкете показују да би највише људи волело да ради за државу. Није ли то лош сигнал јер држава би требало да буде послодавац за све мање радника?

– Слажем се да је то лош сигнал. Логично је да је атрактивнији рад у државној управи јер људи имају осећај сигурности радног места. Влада ствара амбијент за јачање приватног сектора. Без обзира на то мислим да ће требати још времена да се промени свест људи.

Много се сугестија шаље влади да промени досадашњи модел развоја, уз оцену да је Србија зрела за реиндустријализацију. Како влада на то реагује?

– Стратешки гледано, нама треба привреда која ће у већој мери бити извозно оријентисана. Јер, не постоји у свету земља која је наше величине, која није извозно оријентисана а која је развијена. Ако хоћемо даље у развој, не можемо да га базирамо на неразменљивим добрима.

Телеком треба продати ове године

Пише: Мирко Цветковић
понедељак, 22 март 2010 08:06

Друго, имамо проблем са евроизацијом. Ми сада упоређујемо бабе и жабе, кретање курса са платама. А логика је да се плате упоређују с ценама. Ако сам имао плату 100 динара, инфлација била 10 одсто, изгубио сам десет одсто независно од тога да ли је курс отишао 50 одсто или је пао.

(Разговор водио **Миша Бркић**)